

TYSMANS, Pieter J. (Ekeren 12 januari 1843 – Mechelen 22 mei 1926).

Begon zijn loopbaan als gemeenteonderwijzer te Wommelgem. Bij de oprichting van de Katholieke Normaalschool te Mechelen in 1879 werd Tysmans

aangesteld als leraar wiskunde, aardrijkskunde, geschiedenis en muziek. Hij publiceerde ten behoeve van het onderwijs in de moedertaal de eerste Nederlandstalige schoolboeken over meetkunde en algebra: *Beginnelsen der Meetkunde* (1884) en *Beginnelsen der Stelkunde* (1886). Het belang van deze boeken lag vooral in de poging om een geëigende Nederlandse terminologie te ontwerpen voor de wiskundige begrippen. Zijn werk kon niet geheel de goedkeuring wegdragen van de redacteurs van *Rond den Heerd* die een meer radicale 'vervlaamsing' van de vaktaal voorstonden. Tysmans verdedigde zich door te wijzen op het door hem gevolgde voorbeeld van de Noord-Nederlandse schrijvers, maar in de tweede uitgave van zijn *Meetkunde* (1886) paste hij de terminologie wel aan volgens de aanwijzingen die in *Rond den Heerd* waren voorgesteld. Inspiratie haalde hij bij wiskundige werken uit de 17de en 18de eeuw. Tysmans was verder ook actief als bevorderaar van het cijferisme (muzieknotatie door middel van cijfers), dat hij beschouwde als een geschikt hulpmiddel in de verspreiding van een verheven volkscultuur. Hij publiceerde hierover een aantal boeken met liederen en zangoefeningen, en was redactiesecretaris en drijvende kracht van het tijdschrift *De Zangschool* (1889-1898).

WERKEN: *Meetkunde*, 1886; – *Beginnelsen der meetkunde*, 1894; – *De roerende do: solfègeoefeningen in notenschrift verzameld voor de cijferlezers*, 1900.

LITERATUUR: *Zilveren Jubelfeest der vrye katholieke normaalschool van Mechelen en van hun leeraars mijnheeren N. Spaeninckx en P.J. Tysmans 1879-1909*, 1909; – P.P. Bockstaele, "Rond den Heerd' en de Nederlandse wiskundige vaktaal", in *WT*, jg. 17 (1957), kol. 133-138.

GEERT VANPAEMEL